

Львівський національний університет імені Івана Франка

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан економічного факультету

_____ /доц. Михайлишин Р.В. /

” _____ ”

_____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Страхування”

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузі знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

освітня програма

Фінанси, банківська справа та страхування

(назва освітньої програми)

для спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

факультету

економічного

(назва факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни „Страхування” для студентів галузі знань „Управління та адміністрування” спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування (освітня програма „Фінанси, банківська справа та страхування”). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021.

Розробник: **Плиса Володимир Йосипович**, професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, кандидат економічних наук, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Протокол № 1 від "31" серпня 2021 р.

Завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту _____ М.І. Крупка
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни „**Страхування**”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - <u>4</u>	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Модулів - <u>1</u>	Напрямок підготовки Фінанси, банківська справа та страхування	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів - <u>3</u> Загальна кількість годин - <u>120</u>	Спеціальність (професійне спрямування) 072 Фінанси, банківська справа та страхування	<u>3</u> -й	<u>3</u> -й
		<i>Семестр</i>	
		<u>6</u> -й	<u>5, 6</u> -й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - <u>5</u> самостійної роботи студента - <u>2,5</u>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<u>48</u> год.	<u>18</u> год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<u>32</u> год.	<u>10</u> год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		<u>40</u> год.	<u>92</u> год.
		ІНДЗ:	
Вид контролю: <u>іспит</u>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання знань щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній.

Завдання: вивчення сутності й ролі страхування, організації та розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вмінь аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Предмет: відносини, що виникають у процесі формування, розподілу та використання страхових фондів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Страхування (загальна теорія)

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.

Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна сумлінність суб'єктів страхування, причинно-наслідковий зв'язок збитку та події, що його спричинила, відшкодування втрат у межах збитків, суброгація.

Роль страхування в активізації бізнесу; в економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин; в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення; у збільшенні обсягів інвестицій.

ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення.

Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.

Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків.

Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.

Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховування.

ТЕМА 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди.

Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику.

Суб’єктивні та об’єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті та спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики.

Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні.

Оцінка ризику і визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

ТЕМА 4. СТРАХОВИЙ РИНОК

Поняття страхового ринку. Суб’єкти страхового ринку. Страхові послуги як об’єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки та укладення. Права та обов’язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

ТЕМА 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Форми організації страхових компаній в Україні. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.

Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.

Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філії та представництва.

Управління страховою компанією.

Страхові об’єднання.

ТЕМА 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої й нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.

Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Змістовий модуль 2. Галузі та види страхування. Перестраховання і співстраховання

ТЕМА 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (6 год.)

Страхування життя та його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.

Страхування пенсій (ренти).

Обов’язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті; страхування військовослужбовців; страхування працівників ризикових професій тощо.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування. Суб’єкти та об’єкти страхування. Умови обов’язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

ТЕМА 8. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (4 год.)

Страхування майна юридичних осіб: суб’єкти страхування, страхові події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Страхування технічних ризиків.

Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

Страхування майна громадян: будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна.

ТЕМА 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (4 год.)

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Страхування професійної відповідальності.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Інші види страхування відповідальності.

ТЕМА 10. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Суб’єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги законодавства України щодо перестраховання ризиків у нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання.

Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні й ексцедентні договори пропорційного

перестраховування, їх характеристика, переваги та вади.

Непропорційне перестраховування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості.

Співстраховування й механізм його застосування.

Змістовий модуль 3 Фінансова діяльність страховика

ТЕМА 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.

Витрати страховика: їх склад та економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку.

Оподаткування страховиків.

ТЕМА 12. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності.

Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1 Страхування (загальна теорія)												
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	8	4	2			2	8	1	0,5			6,5
Тема 2. Класифікація страхування	6	2	2			2	6	1	1			4
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання	8	4	2			2	8	1	0,5			6,5
Тема 4. Страховий ринок	6	2	2			2	6	1	0,5			4,5
Тема 5. Страхова організація	8	4	2			2	8	1	1			6
Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	6	2	2			2	6	1	0,5			4,5
Разом - зм. модуль 1	42	18	12			12	42	6	4			32
Змістовий модуль 2 Галузі та види страхування. Перестраховання і співстраховання												
Тема 7. Особисте страхування	21	10	6			5	21	2	1			18
Тема 8. Майнове страхування	19	8	6			5	19	2	1			16
Тема 9. Страхування відповідальності	11	4	2			5	11	2	1			8
Тема 10. Перестраховання та співстраховання	9	2	2			5	9	2	1			6
Разом - зм. модуль 2	60	24	16			20	60	8	4			48
Змістовий модуль 3 Фінансова діяльність страховика												
Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика	10	4	2			4	10	2	1			7
Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	8	2	2			4	8	2	1			5
Разом - зм. модуль 3	18	6	4			8	18	4	2			12
УСЬОГО ГОДИН	120	48	32			40	120	18	10			92

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи і роль страхування.	2
2.	Класифікація страхування.	2
3.	Страхові ризики та їх оцінювання.	2
4.	Страховий ринок.	2
5.	Страхова організація.	2
6.	Державне регулювання страхової діяльності.	2
7.	Особисте страхування (страхування життя і пенсій).	2
8.	Особисте страхування (страхування від нещасних випадків).	2
9.	Особисте страхування (медичне страхування).	2
10.	Майнове страхування (страхування майна юридичних осіб, громадян; сільськогосподарське страхування).	2
11.	Майнове страхування (страхування технічних ризиків, транспортних засобів і вантажів).	2
12.	Страхування відповідальності (страхування відповідальності власників автотранспортних засобів).	2
13.	Страхування відповідальності (страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції, за забруднення довкілля та професійної відповідальності)	2
14.	Перестраховання та співстрахування.	2
15.	Доходи, витрати та прибуток страховика.	2
16.	Фінансова надійність страхової компанії.	2
	Разом:	32

ЗАНЯТТЯ 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

План

1. Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами.
2. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту.
3. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.
4. Виникнення та етапи розвитку страхування.
5. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.
6. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна сумлінність суб'єктів страхування, причинно-наслідковий зв'язок збитку та події, що його спричинила, відшкодування втрат у межах збитків, суброгація.
7. Роль страхування в активізації бізнесу; в економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин; в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення; у збільшенні обсягів інвестицій.

ЗАНЯТТЯ 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

План

1. Поняття класифікації, її наукове та практичне значення.
2. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.
3. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.
4. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків.
5. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування.
6. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.
7. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестрахування.

ЗАНЯТТЯ 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА

План

1. Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди.
2. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику.
3. Суб'єктивні та об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті та спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики.
4. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні.
5. Оцінка ризику і визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

ЗАНЯТТЯ 4. СТРАХОВИЙ РИНОК

План

1. Поняття страхового ринку.
2. Суб'єкти страхового ринку.
3. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників.
4. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.
5. Перспективи розвитку страхового ринку України.
6. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень.
7. Реалізація страхових послуг.
8. Страхові договори, порядок їх підготовки та укладення. Права та обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

ЗАНЯТТЯ 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

План

1. Страхова індустрія як частина сфери послуг.
2. Форми організації страхових компаній в Україні.
3. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.
4. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.
5. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філії та представництва.
6. Управління страховою компанією.
7. Страхові об'єднання.

ЗАНЯТТЯ 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.
2. Шляхи наближення законодавчої й нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.
3. Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції.
4. Реєстрація та ліцензування страховиків.
5. Контроль за діяльністю страховиків.

ЗАНЯТТЯ 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ І ПЕНСІЙ)

План

1. Страхування життя та його основні види.
2. Змішане страхування життя.
3. Довічне страхування.
4. Страхування до одруження.
5. Страхування пенсій (ренти).

ЗАНЯТТЯ 8. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ)

План

1. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
2. Страхування від нещасних випадків на транспорті.
3. Страхування військовослужбовців.
4. Страхування працівників ризикових професій.
5. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

ЗАНЯТТЯ 9. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ (МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ)

План

1. Медичне страхування. Суб’єкти та об’єкти медичного страхування.
2. Умови обов’язкового медичного страхування.
3. Добровільне медичне страхування.

ЗАНЯТТЯ 10. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (СТРАХУВАННЯ МАЙНА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ГРОМАДЯН. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ)

План

1. Страхування майна юридичних осіб: суб’єкти страхування, страхові події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків.
2. Страхування майна громадян: будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна.
3. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

ЗАНЯТТЯ 11. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ (СТРАХУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ РИЗИКІВ, ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І ВАНТАЖІВ)

План

1. Страхування технічних ризиків.
2. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту.
3. Страхування вантажів.

ЗАНЯТТЯ 12. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ)

План

1. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
2. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції.
3. Міжнародна система «Зелена картка».
4. Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

ЗАНЯТТЯ 13. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЗА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ, ЗА ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ)

План

1. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
2. Страхування професійної відповідальності.
3. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.
4. Інші види страхування відповідальності.

ЗАНЯТТЯ 14. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ

План

1. Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестрахування. Ринки перестрахування. Вимоги законодавства України щодо перестрахування ризиків у нерезидентів.
2. Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Облігаторне перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування.
3. Форми проведення перестраховувальних операцій. Пропорційне перестрахування. Квотні й ексцедентні договори пропорційного перестрахування, їх характеристика, переваги та вади.
4. Непропорційне перестрахування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості.
5. Співстрахування й механізм його застосування.

ЗАНЯТТЯ 15. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

План

1. Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.
2. Витрати страховика: їх склад та економічний зміст.
3. Собівартість страхової послуги.
4. Виплата страхових сум і страхового відшкодування.
5. Витрати на утримання страхової компанії.
6. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку.
7. Оподаткування страховиків.

ЗАНЯТТЯ 16. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

План

1. Поняття фінансової надійності страховика та її значення.
2. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків.
3. Тарифна політика.
4. Перестрахування як метод забезпечення фінансової надійності.
5. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній.
6. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.
7. Власні кошти страховика.
8. Технічні резерви, їх склад.
9. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення.

6. Тематика оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи і роль страхування.	1
2.	Класифікація страхування.	1
3.	Страхові ризики та їх оцінювання.	1
4.	Страховий ринок.	1
5.	Страхова організація.	1
6.	Державне регулювання страхової діяльності.	1
7.	Особисте страхування.	2
8.	Майнове страхування.	2
9.	Страхування відповідальності.	2
10.	Перестраховування та співстраховування.	2
11.	Доходи, витрати та прибуток страховика.	2
12.	Фінансова надійність страхової компанії.	2
	Разом:	18

7. Тематика семінарських (практичних) занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи і роль страхування.	0,5
2.	Класифікація страхування.	1
3.	Страхові ризики та їх оцінювання.	0,5
4.	Страховий ринок.	0,5
5.	Страхова організація.	1
6.	Державне регулювання страхової діяльності.	0,5
7.	Особисте страхування.	1
8.	Майнове страхування.	1
9.	Страхування відповідальності.	1
10.	Перестраховування та співстраховування.	1
11.	Доходи, витрати та прибуток страховика.	1
12.	Фінансова надійність страхової компанії.	1
	Разом:	10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи і роль страхування.	1,5
2.	Класифікація страхування.	1,5
3.	Страхові ризики та їх оцінювання.	1,5
4.	Страховий ринок.	1,5
5.	Страхова організація.	1,5
6.	Державне регулювання страхової діяльності.	1,5
7.	Особисте страхування.	4
8.	Майнове страхування.	2
9.	Страховання відповідальності.	2
10.	Перестраховання та співстраховання.	6
11.	Доходи, витрати та прибуток страховика.	4,5
12.	Фінансова надійність страхової компанії.	3,5
Разом:		26

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Зміст індивідуального навчально-дослідного завдання студента з дисципліни «Страховання» доводиться до відома студента викладачем на лекційних та практичних заняттях (теми індивідуальних навчально-дослідних завдань викладач визначає кожному студентові індивідуально). Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Страховання»: підручник, навчальні та методичні посібники, підготовані викладачем, практикум тощо.

Методичні матеріали для виконання індивідуального навчально-дослідного завдання студента передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійного виконання індивідуального навчально-дослідного завдання студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з дисципліни «Страховання» може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах. У певних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

Результати індивідуального навчально-дослідного завдання студент доповідає на практичних заняттях, а також на науково-практичних студентських конференціях, наукових студентських семінарах кафедри обліку і аудиту Львівського національного університету імені Івана Франка.

10. Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначена кафедрою обліку і аудиту Львівського національного університету імені Івана Франка.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену (6-й семестр) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни «Страховання» за семестр, що проводиться як контрольний захід.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни «Страховання» (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни.

Екзамени складаються студентами в період екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом.

Екзамен проводиться згідно з розкладом, який доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше, як за місяць до початку сесії.

Порядок і методика проведення екзамену визначаються вищим навчальним закладом.

Результати складання екзаменів оцінюються за чотирибальною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") і вносяться в екзаменаційну відомість, залікову книжку, навчальну картку студента.

11. Розподіл балів, що присвоюють студентам

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ (ДЛЯ ЕКЗАМЕНУ)

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5		

T1, T2 ... T12 — теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90-100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		
25-50	FX	<i>Незадовільно з правом повторного складання</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>
0-24	F	<i>Незадовільно за формою „К”</i>		

12. Методичне забезпечення

1. Плиса В.Й. Методичні вказівки та завдання до проведення практичних занять з навчальної дисципліни „Страхування” для студентів галузі знань „Управління та адміністрування” спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування (освітня програма „Фінанси, банківська справа та страхування”). – Львів: Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. – 44с.

13. Рекомендована література

Основна

1. Плиса В.Й. Страховання : **підручник, 2–ге видання, виправлене й доповнене**. [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів.] / В.Й. Плиса. – К.: Каравела, 2019. – 512 с.
2. Плиса В.Й. Страховання : **підручник** [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів. Лист № 1.4/18-Г-2926 від 30.12. 2008 року] / В.Й. Плиса. – К.: Каравела, 2010. – 472 с.
3. Плиса В.Й. Страховий менеджмент : **навчальний посібник** [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Лист №1/11-4256 від 26.03.2014 р.] / В.Й. Плиса. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 378 с.
4. Плиса В.Й. Страховання : **навчальний посібник**. [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Лист № 14/8.2-1604 від 08.07. 2005 року]. / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2005. – 392 с.
5. Плиса В.Й. Страховання : **навчальний посібник**. [Друге видання]. [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2008. – 392 с.
6. Плиса В.Й. Основи страхування : **навчальний посібник**. / В.Й. Плиса. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 144 с.
7. Плиса В.Й. Основні страхові поняття і терміни : **довідник**. / В.Й. Плиса. – Львів: ЛДУ імені Івана Франка, 1999. – 64 с.
8. Плиса В.Й. Страховання : **довідник**. / В.Й. Плиса. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 197 с.

Додаткова

1. Базилевич В. Страхова послуга в системі економічних відносин ринкової економіки. *Банківська справа*. 1999. №3. С.42-46.
2. Базилевич В.Д. Страховий ринок України. Монографія. – К.: Товариство “Знання”, КОО,1998. – 374 с.
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – К.: Товариство “Знання”, КОО,2002. – 203 с.
4. Внукова Н.Н. Практика страхового бізнесу. – К.: Либра, 1994. – 80с.
5. Воблій К.Г. Основы экономии страхования. – М.: Издательский центр “АНКИЛ”, 1995. – 232 с.
6. Горбач Л.М. Страхова справа: Навчальний посібник. – 2-ге видання, виправлене. – К.: Кондор, 2003. – 252 с.
7. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. – К.: Знання,1998. – 321с.
8. Клапків М. Кредитно-страховий альянс. – Тернопіль: Збруч,1995. – 135с.
9. Клапків М.С. З історії зародження національного страхового ринку //Фінанси України. – 1998. – №1. – С.81-94.
10. Клапків М.С. Страховання фінансових ризиків: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. – .
11. Клапків М.С., Клапків Ю.М. Витоки національного страхового ринку України. Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 275 с.

12. Общества взаимного страхования: суть, экономика, цели и предмет деятельности. *Україна бізнес*. 1997. №3. С.8.; №4 – С.3.
13. Плиса В., Плиса М., Плиса З. Управління ризиками у сфері електронних страхових послуг. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2021. Випуск 60. С. 86-104. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6008>
14. Плиса В.Й., Плиса З.П. Проблеми формування механізму правового регулювання, організаційної структури та фінансового забезпечення системи суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні. *Економіка та суспільство*. 2019. № 20. С. 710-720. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/20_ukr/20_2019.pdf.
15. Plysa V.Yo., Plysa Z.P. (2017). The organization of anti-crisis management of the insurer in terms of market turbulence increase. *Topical questions of contemporary science : Collection of scientific articles*. Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2017. P. 248-251. [Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH) Thomson Reuters].
16. Плиса В. Управління ризиками у сфері електронних страхових послуг. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2016. № 35. Частина 2. С. 114-126.
17. Plysa V.Yo., Plysa Z.P. (2015). State regulation of insurance market of Ukraine in globalizing world insurance the spaces. *Economics and Management: Challenges and Perspectives : Collection of scientific articles*. "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. P. 153-156. [Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH) Thomson Reuters].
18. Плиса В.Й. Проблеми формування електронних каналів реалізації страхових послуг. *Науковий вісник Мукачівського державного університету: журнал наукових праць*. Випуск 19 (14) 2015. С. 213-223.
19. Plysa V.Yo. (2014). Post-crisis modernization of insurance market of Ukraine. *Economics and management: problems of science and practice : Collection of scientific articles*. Vol. 1. Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2014. P. 111-115. [Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH) Thomson Reuters].
20. Плиса В.Й. Стратегія посткризової модернізації страхового ринку України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка*, 2014, № 2. 2014. С. 134-143.
21. Плиса В.Й. Проблеми розвитку сфери страхових інтернет-послуг в економіці України. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Вип. 49. 2013. С. 174-178.
22. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ) [Збірник наукових праць]*. 2012. № 3 (15). С. 219-224.
23. Плиса В.Й. Канали реалізації страхових послуг: проблеми формування структури, шляхи оптимізації потоків та організація системи управління. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2012. № 2 (18), том 6. С. 374-394.

24. Плиса В.Й. Електронні канали реалізації страхових послуг: проблеми формування структури, оцінка переваг та недоліків. *Формування ринкової економіки в Україні*. Науковий збірник. – Вип. 26. Ч. 2. 2012. С. 121-127.
25. Плиса В.Й. Стратегія інтеграції страхового ринку України в світовий страховий простір. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка)*. Вип. 139 2012. С. 53-55.
26. Плиса В. Стратегії розвитку та модернізації страхового ринку України. *Формування ринкової економіки в Україні*. Науковий збірник. Вип. 23. 2011. – С. 214-224.
27. Плиса В.Й. Стратегія посткризового розвитку страхового ринку України. *Фінансовий простір* [Міжнародний науково-практичний журнал] 2011. № 3. С. 90-96.
28. Плиса В.Й. Стратегія розвитку державного регулювання страхового ринку України та шляхи її реалізації. *Формування ринкової економіки в Україні*. Науковий збірник. Вип. 21. 2010. С. 373-382.
29. Плиса В.Й. Модель державного регулювання страхового ринку в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. Вип. 20.10. 2010. С. 209-215.
30. Плиса В.Й., Плиса З.П. Антикризове управління діяльністю страховика. *Науковий вісник НЛТУ України*. Вип. 20.3. 2010. С.221-226.
31. Плиса В.Й. Стратегія розвитку страхового ринку України. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Вип. 42. 2009. С.130-136.
32. Плиса В.Й. Соціокультурні передумови становлення страхового підприємництва в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні [Економічні та соціопсихологічні проблеми організації управління: Європейський досвід]*. Науковий збірник. Спецвипуск 17. 2008. С. 260-264.
33. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку в економічній системі України. *Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць*. Вип. 30 2008. С. 324-332.
34. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка)*. Вип. 106. 2008. С. 26-30.
35. Плиса В.Й. Глобалізація і проблеми державного регулювання страхового ринку України. *Формування ринкової економіки в Україні. [Економіка України в євроінтеграційних процесах.]* Науковий збірник. Спецвипуск 13, 2004. С. 385-390.
36. Плиса В.Й. Цільова орієнтація управління фінансовою стійкістю страховика. *Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць*. Вип. 29 2007. С. 146-151
37. Плиса В.Й. Інтеграція страхового ринку України у світовий страховий простір. *Фінанси України*. 2002. № 7. С. 94–103.
38. Плиса В.Й. Проблеми організації антикризового управління страховими організаціями в умовах переходу до ринку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія економіка*. Вип. 60-61. 2002. С. 54-55.
39. Плиса В.Й. Організація стратегічного управління страховиком в умовах переходу до ринку. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки [Економічні науки]*. 2001. № 3. С. 150-

153.

40. Плиса В.Й. Страховий ринок України в умовах глобалізації страхових відносин. *Формування ринкової економіки в Україні [Формування нової парадигми економічної теорії в Україні]*. Науковий збірник. Спецвипуск 8. 2001. С. 369–377.
41. Плиса В.Й. Управління фінансовою стійкістю страховика. *Фінанси України*. 2001. № 9. С. 136–142.
42. Плиса В. Проблеми розвитку страхової справи в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Вип. 29. 1999. С. 131–133.
43. Плиса В.Й. Проблеми розвитку медичного страхування в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні. [Перехідна економіка: проблеми теорії і практики]*. Науковий збірник. Вип. 5. 1999. С. 154-158.
44. Плиса В.Й. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. Науковий збірник. Вип.1. 1997. С. 76-78.

14. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Міністерстві фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Національний банк України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
4. Ліга страхових організацій України (ЛІСОУ). – Режим доступу: <http://uainsur.com>
5. Internet world stats. – Режим доступу: <http://internetworldstats.com>
6. LIGA:ZAKON - Режим доступу: www.ligazakon.uaInternet world stats. – Режим доступу: <http://internetworldstats.com>